

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 95/2019-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, Slovenská 69, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 77/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 77/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Prešov prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 77/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadostúčinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDACTED] priznáva úhradu trov konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov), ktorú je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Martiny Kožárovej Jenčovej, Slovenská 69, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 29. mája 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 77/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou podanou na okresnom súde 16. mája 2013 sa sťažovateľ domáha od žalovaného zaplata sumy 18 673,80 € s prísl., ktorá predstavuje odmenu za vykonané dielo „zemné práce pre vybudovanie Optickej trasy – budova Slovenskej pošty [REDACTED] a budova SOŠ [REDACTED] – X Gigabitová sieť – 1. etapa“.

3. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd pokračoval v prerokovaní veci relatívne plynulo do júna 2015, keď pojednávanie z 2. júna 2015 odročil na neurčito pre účely zváženia vykonania znaleckého dokazovania. Podaním z 22. júna 2015 sťažovateľ predložil okresnému súdu návrh otázok pre znalca. Okresný súd však o vykonaní znaleckého dokazovania nerozhodol. Listom z 1. decembra 2016 sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne požiadal o pokračovanie v konaní a následne listom z 9. marca 2018 sťažovateľ doručil predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe tejto sťažnosti okresný súd nariadil na 7. máj 2018 pojednávanie, na ktorom uložil žalovanému vyjadriť sa k podaniu sťažovateľa z 12. februára 2015. Následne bolo pojednávanie nariadené na 19. jún 2018 odročené na neurčito z dôvodu pracovnej neschopnosti sudcu. Do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti okresný súd v tejto veci nekonal.

4. Sťažovateľ uvádza, že napriek šesť rokov trvajúcemu konaniu sa nedomohol ani jedného meritórneho rozhodnutia. Poukazuje pritom na skutočnosť, že z hľadiska náročnosti nejde o náročné konanie, pretože ide o klasický obchodnoprávny spor, ktorého predmetom je zaplatenie odmeny za vykonanie diela. Aj keď existuje spor o rozsah vykonaného diela, sťažovateľ zastáva názor, že ani táto otázka nepredstavuje takú náročnosť sporu, ktorá by odôvodňovala takmer šesť rokov trvajúce rozhodovanie súdu. Neprimeranú dĺžku konania nie je možné pričítať ani sťažovateľovi ako strane sporu, ktorý riadne plnil uložené procesné povinnosti a zúčastňoval sa, resp. jeho právna zástupkyňa, nariadených pojednávaní. Napadnuté konanie je preto podľa sťažovateľa poznačené neodôvodnenými prietahmi, ktoré boli spôsobené výlučne postupom okresného súdu, ktorý je od júna 2015 nečinný, resp. koná aj neefektívne. Ako neefektívnu činnosť okresného súdu sťažovateľ vidí jeho neschopnosť zabezpečiť od žalovaného vyjadrenie k podaniu sťažovateľa z 12. februára 2015 v primeranej lehote.

5. Na základe skutočností uvedených v sťažnosti s odvolaním sa na judikatúru ústavného súdu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv (bod 1) postupom okresného súdu v namietanom konaní, prikázal okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietahov a priznal

sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 € a náhradu trov konania.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril svojím podaním zo 16. júla 2019 predseda okresného súdu, ktorý k priebehu napadnutého konania uviedol, že žaloba napadla na okresný súd 16. mája 2013 a súd konal plynule do júna 2015, keď bolo pojednávanie z 2. júna 2015 odročené na neurčito s cieľom zváženía vykonania znaleckého dokazovania. „*Súd následne vytýčil ďalší termín pojednávania na deň 07.05.2018, ktoré bolo odročené na deň 19.06.2018. Toto však muselo byť odročené z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudcu. Táto práceneschopnosť trvala od 08.01.2018 do 02.04.2018 a následne od 04.06.2018 do 31.12.2018.*

Po návrate sudcu z dlhodobej PN boli mu vrátené spisy prerozdelené do statných senátov a zákonný sudca dňa 21.02.2019 vytýčil termín pojednávania na deň 20.06.2019 o 9.00 hod. na č. dverí 216. Tento termín bol asistentkou senátu spracovaný dňa 25.04.2019, z dôvodu jej veľkej pracovnej vyťaženia súvisiacej s návratom sudcu, ktorému bola vec podľa rozvrhu práce pridelená.

Pojednávanie vytýčené na deň 20.06.2019 sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania, ktoré zhodne navrhli obe sporové strany. V tejto súvislosti súd umožnil sporovým stranám a ich právnym zástupcom, aby v lehote 10 dní formulovali otázky pre znalca. Doposiaľ sa však nevyjadrili.

Vo vzťahu k tomu, že sudca, ktorému bola predmetná vec pridelená po dobu práceneschopnosti zákonného sudcu, nevykonal v tejto veci úkony, poukazujem na skutočnosť pretrvávajúcej veľkej zaťaženia na oddeleniach, ktoré patria podľa rozvrhu práce do kompetencie zákonného sudcu.

V súčasnej dobe zákonný sudca v predmetnej veci vynakladá enormné úsilie na to, aby sa už v budúcnosti vytýkané problémy neopakovali.“

7. K vyjadreniu predsedu okresného súdu mal možnosť zaujať stanovisko sťažovateľ, ktorý túto možnosť využil a vo svojom podaní z 1. augusta 2019 uviedol, že ani dlhodobo trvajúca práceneschopnosť neospravedlňuje vznik prietahov v konaní (IV. ÚS 383/08). Okrem toho poukázal na to, že v čase od 2. júna 2015, keď bolo pojednávanie odročené

na neurčito, do 7. mája 2018, keď bolo nariadené ďalšie pojednávanie, nebol zákonný sudca dlhodobo práceneschopný, no napriek tomu bol nečinný.

K argumentácii týkajúcej sa pretrvávajúcej veľkej zaťažnosti na oddeleniach, ktoré patria podľa rozvrhu práce do kompetencie zákonného sudcu, poukázal na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej personálne problémy justičného systému a nadmerné množstvo vecí nezavávajú štát zodpovednosti za zbytočné priesťahy v súdnom konaní (II. ÚS 17/02, I. ÚS 752/04, I. ÚS 23/03).

8. Vzhľadom na oznámenia sťažovateľa (vyjadrenie 1. augusta 2019) a predsedu okresného súdu (vyjadrenie zo 16. júla 2019), že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priesťahov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

13. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu nečinnosti okresného súdu, ako aj neefektívnej činnosti, keďže okresný súd nebol schopný zabezpečiť od žalovaného vyjadrenie k podaniu sťažovateľa z 12. februára 2015 v primeranej lehote.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K odstráneniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

16. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť okresného súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04).

19. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, za súčasť ktorého sa považuje aj povaha prerokúvanej veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie, ktorého predmetom je zaplatenie ceny diela, patrí do štandardnej rozhodovacej agendy obchodnoprávneho súdnictva a nemožno ho považovať za právne zložitú. Pre účely konania je síce potrebné vyhotovenie znaleckého posudku, táto skutočnosť však nemá vplyv na doterajší priebeh a samotnú dĺžku napadnutého konania. Prípadnú zložitosť veci nenamietal ani okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej ústavnej sťažnosti. Zložitosť veci preto ústavný súd v tomto prípade nemohol považovať za skutočnosť, ktorá by akoukoľvek mierou prispela k dĺžke napadnutého konania.

20. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v namietanom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu

pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priesťahom. Sťažovateľ bol v konaní aktívny, 8. decembra 2016 podal okresnému súdu žiadosť o pokračovanie v konaní a tiež sa domáhal nápravy aj formou sťažnosti na priesťahy v konaní z 9. marca 2018 adresovanej predsedovi okresného súdu.

21. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priesťahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd si na účely preskúmania postupu okresného súdu vyžiadal predmetný spis sp. zn. 21 Cb 77/2013, z ktorého zistil vykonanie týchto procesných úkonov:

- 16. mája 2013 bol podaný návrh na vydanie platobného rozkazu,
- 3. júna 2013 bola odoslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku za návrh,
- 26. júna 2013 bol vydaný platobný rozkaz,
- 6. augusta 2013 bol podaný odpor proti platobnému rozkazu,
- 12. augusta 2013 bola odoslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku za odpor,
- 12. augusta 2013 bol odpor zaslaný na vyjadrenie žalobcovi,
- 12. septembra 2013 bolo doručené vyjadrenie k odporu,
- 18. septembra 2013 bolo uznesenie okresného súdu s poučením doručené stranám sporu,
- 18. septembra 2013 bolo vyjadrenie sťažovateľa k odporu doručené žalovanému na vedomie,
- 13. decembra 2013 bolo nariadené hlavné pojednávanie na 30. január 2014,
- 29. januára 2014 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie neúčasti štatutárneho orgánu žalovaného na pojednávaní,
- 30. januára 2014 sa konalo hlavné pojednávanie,
- 13. februára 2014 sa konalo hlavné pojednávanie,
- 14. februára 2014 bola odoslaná výzva súdu na predloženie stavebného denníka,
- 13. mája 2014 sa konalo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 25. augusta 2014 bola odoslaná výzva súdu stranám sporu na splnenie povinností uložených na pojednávaní,
- 9. septembra 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného,
- 8. septembra 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa,

- 10. novembra 2014 bolo zaslané vyjadrenie žalovaného na vyjadrenie sťažovateľovi,
- 25. septembra 2014 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa,
- 17. marca 2015 bol nariadený termín pojednávania na 16. apríl 2015,
- 24. marca 2015 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa,
- 2. apríla 2015 bolo odoslané upovedomenie o odročení pojednávania na 2. jún 2015,
- 2. júna 2015 sa konalo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 22. júna 2015 boli doručené otázky pre znalca od právnej zástupkyne sťažovateľa,
- 8. decembra 2016 bola doručená žiadosť o pokračovanie v konaní sťažovateľa,
- 22. februára 2018 bola na základe zmeny rozvrhu práce dodatkom č. 1 vec pridelená sudkyňi JUDr. Zuzane Berežnej,
- 23. marca 2018 bol nariadený termín pojednávania na 7. máj 2018,
- 10. apríla 2018 bola vec vrátená zastupovanému sudcovi v zmysle dodatku č. 4 k rozvrhu práce na rok 2018, 1 SprR 4/2018,
- 7. mája 2018 sa konalo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. jún 2018,
- 7. júna 2018 bolo odoslané upovedomenie o zrušení pojednávania nariadeného na 19. jún 2018 z dôvodu práceneschopnosti sudcu,
- 7. augusta 2018 bola vec na základe zmeny rozvrhu práce dodatkom č. 7 pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Štefanovi Tomašovskému,
- 14. januára 2019 bola vec vrátená zastupovanému sudcovi,
- 25. apríla 2019 bolo odoslané predvolanie na pojednávanie na 20. jún 2019,
- 25. apríla 2019 bola odoslaná výzva žalovanému na splnenie povinnosti uloženej na pojednávaní 7. mája 2018 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty,
- 7. mája 2019 bolo doručené vyjadrenie žalovaného,
- 28. mája 2019 bolo zaslané vyjadrenie žalovaného sťažovateľovi na vedomie,
- 20. júna 2019 sa konalo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely vykonania znaleckého dokazovania.

22. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní konštatuje, že okresný súd bol v napadnutom konaní bez akéhokoľvek zákonného dôvodu

absolútne nečinný po dobu takmer troch rokov od 2. júna 2015 do 7. mája 2018 a následne po dobu takmer jedného roka od 7. mája 2018 do 25. apríla 2019. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas takmer štyroch rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva na prerokovanie bez zbytočných prietahov (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prietahom, pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci alebo správania sťažovateľa, ale iba v dôsledku nečinnosti súdu. Napadnuté konanie je tiež poznačené neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorý vyjadrenie sťažovateľa vo veci samej z 12. februára 2015 doručil žalovanému až 7. mája 2018 a až do 7. mája 2019 nedokázal zabezpečiť, aby k nemu žalovaný poskytol svoje stanovisko. Ústavný súd zároveň konštatuje, že už samotná celková dĺžka rozhodovania okresného súdu bez meritórneho rozhodnutia v trvaní takmer šesť rokov je sama osebe celkom zjavne neprimeraná a je dostatočným dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa.

23. K argumentácii okresného súdu vyplývajúcej z jeho vyjadrenia, že dôvodom nevykonania úkonov v napadnutom konaní sudcom, ktorému bola vec pridelená počas práceneschopnosti pôvodného sudcu, bola pretrvávajúca veľká zaťaženosť v danom súdnom oddelení, ústavný súd, rešpektujúc svoju predchádzajúcu judikatúru, konštatuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (porov. napr. IV. ÚS 43/06 alebo IV. ÚS 73/07). Systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na zvýšený nápad vecí v príslušnej agende súdu a obmedzené personálne kapacity súdu (porov. napr. mutatis mutandis I. ÚS 119/03, III. ÚS 399/2010). Inak povedané, chronická preťaženosť

všeobecných súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania pred týmito súdmi (porov. Klein v. Nemecko, č. 33379/96, rozhodnutie ESLP z 27. 7. 2000, bod 43).

24. Zároveň ústavný súd zdôrazňuje, že priedahy spôsobené pridelením veci inému zákonnému sudcovi počas práceneschopnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pôvodne pridelená, neboli tie, ktoré považoval v napadnutom konaní za najzávažnejšie. Za oveľa závažnejší priedah v konaní považuje ústavný súd obdobie od 2. júna 2015 do 7. mája 2018, ktoré bolo poznačené absolútnou nečinnosťou súdu a ktoré nijako nesúvisí s obdobím práceneschopnosti zákonného sudcu.

25. Na základe posúdenia uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priedahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyslovil príkaz adresovaný okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priedahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, ak o to požiadal.

30. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadostučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 € z dôvodu, že sa „v dôsledku dlhotrvajúceho rozhodovania súdu“ nachádza už takmer šesť rokov v stave právnej neistoty, a to aj napriek tomu, že sa žiadosťou o pokračovanie v konaní, ako aj sťažnosťou predsedovi súdu snažil dosiahnuť nápravu, čo sa mu však nepodarilo, a tým sa zvýšil pocit jeho frustrácie a bezmocnosti. Poukazuje tiež na povahu

právnej veci, ktorá predstavuje zaplatenie neuhradenej odmeny za ním riadne vykonanú prácu.

33. Vzhľadom na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, predovšetkým na neprimeranú dĺžku napadnutého konania, zistenú ničím neodôvodnenú dlhodobú nečinnosť, ako aj neefektívnu činnosť okresného súdu, zohľadňujúc aktívny postoj sťažovateľa k nečinnosti okresného súdu, keď sa v namietanom konaní pokúšal hájiť svoje práva, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku rozhodnutia).

VI.

34. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

35. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

36. Sťažovateľ si priamo v ústavnej sťažnosti uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním vo výške 346,26 €, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti).

37. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3,

§ 13 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2019 v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, preto predstavuje sumu 346,26 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

38. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2019